

RECYKLO
HRANÍ ANEB
UKLIĎME SI SVĚT

PŘÍBĚH

SPOKOJENÉHO ELEKTROSPOTŘEBIČE

elektrowin

Milí čtenáři,

tato malá brožurka je výsledkem kreativního úsilí žáků a studentů zapojených do školního projektu Recyklohraní aneb Uklidme si svět. V rámci literárního úkolu vyhlášeného v září a říjnu 2024 měli za úkol vytvořit krátké povídky, pohádky, básně, fejetony nebo komiksy na téma „životní osudy“ elektrospotřebičů. Žáci i studenti zapojili svou fantazii a pokusili se vcítit do kůže třeba staré ledničky, pračky, vysavače, fénu, notebooku, ale i tabletu, chytrých hodinek nebo mobilního telefonu.

Celkem se do plnění úkolu zapojilo téměř 450 školských zařízení v různých věkových kategoriích. Nejzajímavější literární díla vybírala odborná porota z téměř 590 prací. Slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen spojené s veřejným čtením vítězných prací se uskutečnilo v Národním technickém muzeu v Praze 21. ledna 2025.

Věříme, že vás následující stránky potěší a inspirují, stejně jako nás nadchly výjimečné nápady a pohledy mladých autorů.

Přejeme příjemné čtení!

ÚVODNÍ SLOVO

Jak to máte s úvodním slovem vy? Čtete ho v úvodu, nebo až na konci? Protože třeba já ho čtu až na konci. Když totiž začnu něco číst, nechci, aby mi to někdo „uvedl“. To bych si pak totiž třeba o tom, co se chystám číst, mohl myslet to, co si o tom myslí někdo jiný, a já si o tom chci myslet to, co si o tom myslím já. A proto čtu úvody až na konci, abych zjistil, jestli si s tím, kdo ten úvod napsal, myslíme to samé, anebo jestli je ten člověk úplně mimo (ano, je tu možnost, že bych úplně mimo mohl být já, ale to si o sobě nikdo moc nemyslí a já tu nejsem od toho, abych dělal statistickou výjimku, že jo?! ☺)

Proč se na to ptám? No protože pokud tenhle úvod čtete na samotném úvodu, tak vám chci říct, že to, co se chystáte číst, nijak uvádět nebudu, abyste si o tom mohli myslet to, co sami chcete. A pokud to čtete až na konci, tak to už vám tu

tuplem nic psát nebudu, protože co kdybyste se mnou náhodou nesouhlasili a mysleli si o mně, že jsem mimo (jako by nestačilo, že si to o mně myslí občas každé z mých osmi dětí, no ne?! ☺)

Jediný, co vám tu řeknu (teda napíšu, pardon), je, že všechny ty texty, které jsme do soutěže dostali, byly skvělé. Už jen proto, že ti, co je napsali, je napsali, i když nemuseli, a pak je ještě poslali a vydali se na milost či nemilost několika porotců. To chce prostě odvalu. A odvaha si zaslouží potlesk (šup, odložte, co držíte, a párkrát těma tlapkama o sebe bouchněte). No ale protože jsme nemohli odměnit všechny, ale jenom ty úplně nejvíc nejlepší, tak si je přečtete a uvidíte sami, jak jsou perfektní. A jestli jste je už četli, tak už je číst nemusíte, protože to už víte.

David Laňka, porotce

PŘEDSTAVENÍ PROJEKTU RECYKLOHRANÍ

Recyklohraní není jen program, je to poslání. Je to semínko naděje, které zaséváme do života těch nejmenších, aby vyrostla generace, která bude přírodu nejen obdivovat, ale i chránit. Děti jsou nositeli budoucnosti – čisté, zelené a udržitelné. Vzdělávat je v oblasti ochrany přírody znamená ukazovat jim, že každý čin má smysl, že i malá ruka může pomoci udržet lesy zelené, řeky průzračné a vzduch čistý.

Recyklohraní dává prostřednictvím učitelů dětem klíče k pochopení světa, kde recyklace, šetrnost a úcta k přírodě nejsou povinnostmi, ale přirozenou součástí jejich života. Je to cesta, na které se z hrátek s nepotřebnými věcmi stává odpovědnost a z poznání vyrůstá láska k naší planetě. Protože když budeme vzdělávat ty nejmenší, můžeme změnit budoucnost nás všech.

www.recyklohrani.cz

ELEKTROWIN

ELEKTROWIN je neziskově hospodařící společnost, která v zastoupení výrobců a dovozců elektrozařízení organizuje celostátní systém zpětného odběru elektrozařízení, t. j. sběr, dopravu a recyklaci elektrozařízení včetně financování celého systému.

ELEKTROWIN při zajišťování chodu systému zpětného odběru úzce spolupracuje s městy a obcemi, posledními prodejci a servis, svozovými společnostmi a zpracovateli elektrozařízení.

Lidé na celém světě třídí odpad při splnění dvou podmínek. Za prvé musí sami chtít a za druhé musí k třídění dostat příležitost. Aby lidé tříditi chtěli, musí se vzdělávat, aby tříditi mohli, musí jim být umožněn snadný přístup k co největšímu počtu míst, kde se nepotřebných věcí mohou zbavit s pocitem, že pro přírodu zase udělali něco dobrého. Kde jinde se věnovat osvětě a vzdělávání než ve školách? Proto vznikl projekt Recyklohraní aneb Uklidme si svět, který ELEKTROWIN podporuje již 16. rokem.

elektrowin

PROFILY POROTCŮ

David Laňka

David Laňka je český filmový scenárista, režisér, producent a autor populárních knih pro děti. Ve své literární tvorbě se nejprve věnoval knižním portrétům českých herců a režisérů, ale od roku 2003 se plně věnuje dětské literatuře, kde dosáhl značných úspěchů. Jeho trilogie o Billu Madlafouskovi se stala bestsellerem a dostala se až do slabikářů, neméně populární jsou knihy O Ježíškovi, Vítejte v Pekle!, Ruce vzhůru, tohle je přepadení a nikdo ani hnout! nebo Pohádky pro dospělé děti a nedospělé dospělé.

Z filmové a seriálové tvorby jmenujme například drama o rodině s autistickým synem Spolu, seriál Hvězdy nad hlavou nebo Útěk, adaptaci dětské knihy Oty Hofmana. Jeho filmy získaly řadu ocenění na zahraničních filmových festivalech v USA, Itálii, Velké Británii aj.

Jarmila Vlčková

Vystudovala v Praze VOŠH obor herectví. Během studia spolupracovala s Národním a Vinohradským divadlem. Do svého prvního angažmá nastoupila do Divadla A. Dvořáka Příbram, kde hrála v celé řadě rolí. Poté následovalo angažmá v Zápa-dočeském divadle Cheb. Nyní je na volné noze. Spolupracovala s Divadlem Viola (Nestřílejte divokou svini) a Divadlem Anfas (Pod střechami Paříže), s Divadlem Montmartre (Světla ramp), s divadlem Krapet. Nově spolupracuje s Městským divadlem v Mladé Boleslavi.

V příbramském divadle stále hraje v představení „Hrdý Budžes“. V posledních letech se také věnuje divadelní fotografii.

Společně s Pavlínou Jurkovou založila Divadlo Láryfáry, kde se kromě hraní

věnuje i společnému psaní scénářů a realizaci představení pro děti. S Pavlínou Jurkovou napsaly tři knihy pro děti: Viktor a záhadná teta Bobina (Albatros), Viktor a případ zmizelého psa (Grada), Hra o sen (Grada).

Pavλίna Jurková

Jako píšící herečka a hrající spisovatelka se věnuje především tvorbě pro děti a mládež. Je jednou ze zakladatelek autorského Divadla Láryfáry, kde působí jako herečka a scénáristka. Své umělecké aktivity dělí mezi divadlo, dabing a psaní knih pro děti.

Knihu Viktor a záhadná teta Bobina ocenilo Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského hlavní cenou za literaturu pro děti a mládež. Po ní následovaly neméně úspěšné knihy Viktor a případ zmizelého psa, Hra o sen, knižní série o Elišce: Eliška andílek, Eliška rebelka a Eliška detektiv. Kniha Tajemství rodiny M. byla odbornou komisí pro dětskou knihu SČKN a Českou

sekcí IBBY zařazena do katalogu NEJLEPŠÍ KNIHY DĚTEM 2021/22. Všechny knihy se těší velké oblibě a umísťují se na předních příčkách čtenářských anket.

Dalšími členy poroty byli:

Roman Tvrzník

předseda představenstva, Elektrowin

Lucie Střechová

kurátorka sbírek technika v domácnosti a textilu, Národní technické muzeum Praha

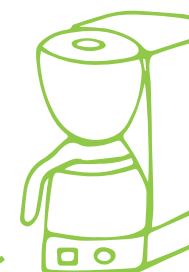
Hana Ansorgová,

Jana Čechová,

Jana Hajšmanová,

Hana Jarešová

Recyklohraní

VÍTĚZNÉ PRÁCE

Mateřská škola

1. místo

třída Motýlci

Základní škola a Mateřská škola Lom

2. místo

třída Sovičky

ZŠ a MŠ Chyňava

3. místo

třída Dráčci

MŠ Herrmannova Olomouc

Příběh zelené pračky / 1. místo

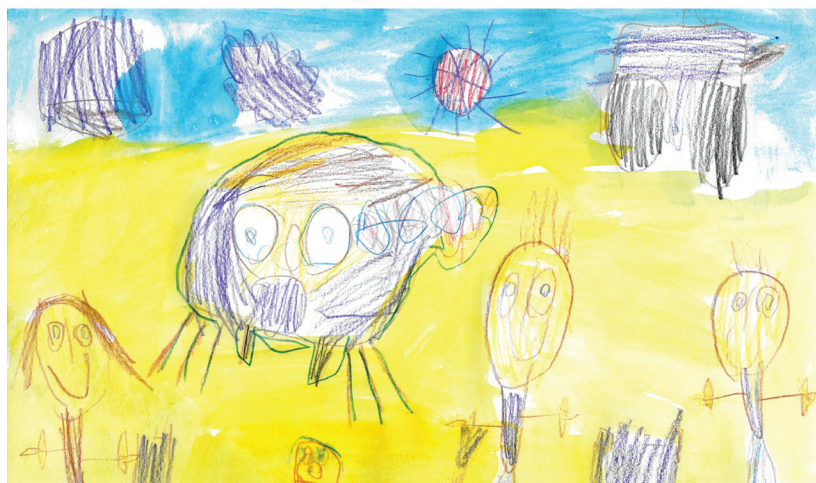
Pod vedením pedagogického týmu Tamara Hubková, DiS. a Lenka Zeidlová, DiS. vytvořila třída Motýlci ze ZŠ a MŠ Lom.

Příběh spokojeného robotického vysavače ve školce / 2. místo

Dostali jsme do školky robotický vysavač. Vysavač jsme dostali, abychom neutráceli. Zapnuli jsme ho a začal jezdit a my jsme si šli hrát.

Vysál nám hračky, rozbil se a prasknul. Bylo to jako na skládce. A sežral i puzzlík. Vysavač se cítil špatně, protože ho začalo bolet břicho. A my jsme byli smutní. Vyndali jsme mu tu hračku a pak ho chtěli spravit šroubovákem a kladivem. Namačkali jsme čudlíky a pak ho zase dali nabít. Vysavač se ale nechtěl zapnout. Protože byl linej vysávat a chtěl spinkat, protože byl unavený.

Pod vedením paní učitelky Marty Melicharové, DiS.
vytvořila třída Sovičky ze ZŠ a MŠ Chyňava.

Zavolali jsme tátu, a poprosili ho, ať nám to opraví. A on si vzal kladívo a šroubovák a šel ho opravovat. A pak ho opravil a zase jezdil. A vysavač byl rád, že nám může zase pomáhat, my ho budeme čistit a on nemusí na skládku.

Teď, když chceme vysávat, uklidíme hračky, zmačkneme čudlík a pak zase bude vysávat, ale už je uklizeno a my pracujeme u stolečku. A on si tam hezky vysává a až tam bude čisto, tak si zajede do pelišku.

Příběh o spokojené ledničce / 3. místo

Pod vedením paní učitelky Marty Vymazalové vytvořila třída Dráči z MŠ Herrmannova Olomouc.

Rodiče vzali moc, ale opravdu moc peněz a koupili ledničku. Jakou si asi vybrali barvu? Nejlépe červenou, zelenou, růžovou a taky písmenkovou. Dali ji domů a chovali se k ní moc hezky – nikdy do ní nevybírali vodu – to by pak nefungovala a vodou by se rozmočil chleběk a rohlíček a taky by se zkazilo ovoce a masíček. A i džusík by nebyl dobrý, ani šťáva. A nesmí se v ledničce nic zapomenout – zkazila by se polívečka.

Taky se nesmí pokazit zásuvka od ledničky. Nám se jednou pokazila zásuvka a nefungovalo světlo... To by se lednička nelíbilo.

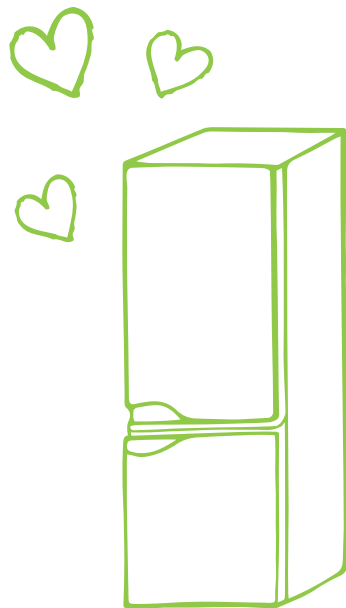
Lednička je nejvíc ráda, když jsou uvnitř hrušičky, banánek, salám, masíčko, sýr a sýrová tyčinka.

Když se lednička pokazí, je tam tma. A taky smrad a hnus, bylo by nám z toho špatně. Maminka pak musí ledničku vyhodit. Ale z okna se to nesmí vyhodit, to by mohlo spadnout na kočičku nebo ven na trávu na něco. Ale na auto ne, naše auto pod oknem neparkuje.

A tatínek by ledničku opravil, má na to možná náradí. Můj táta nemá ale tolik náradí, já mu můžu půjčit svoje a budu mu pomáhat. My taky budeme pomáhat.

A co když to opravit nepůjde? Tak zavoláme pána, opraváře, a ten ledničku opraví. Lednička bude zase svítit, jenže ta lednička bude pořád smrdět. Moje maminka ji umyje, moje maminka taky a já budu pomáhat. Já umím umývat, já umím zase utírat prach, já umím pomáhat tátovi...

Lednička bude čistá a je to spokojená lednička. Ano, je to spokojená lednička. Ano.

VÍTĚZNÉ PRÁCE

Základní škola – 1. stupeň

1. místo

Jana Tomešová, 4. A

Základní škola, Vrchlabí, Školní 1336

2. místo

Eliška Matalová, 4. B

ZŠ Stupkova 16, Olomouc

3. místo

Dorota Appelová, Tereza Zabadalová, 5. třída

Základní škola Bukovina, okres Blansko

Jak to bylo s růžovou ledničkou / 1. místo

Jana Tomešová, 4. A

Bylo nebylo, za devatero horami a devatero lesy byla jedna továrna elektrospotřebičů. Ta byla připravena vyrobit ledničku. Měli na ni 117 šroubků, pár ledových poliček a samozřejmě hodně plechu a umělé hmoty. Roboti pracovali, šroubovali, barvili, skládali, lepili, aby to do sebe všechno pasovalo a vznikla hezká a užitečná lednička. Lednička to měla být výjimečná – růžová s kytičkami. „Té nikdo neodolá!“ mnil si ruce výrobce. A přesně jak řekl, tak i bylo. Ledničku si koupila paní Cukřenka. Byla nadšená z její barvy a z té spousty kytiček, protože její kuchyň byla jako sladký dortík. Paní Cukřenka ledničku naplnila, brala si z ní, co se jí zachtělo, otevírala ji každou chvilinku, neomývala ji, prostě se o ni vůbec nestarala a nevážila si její existence. Na léto paní Cukřenka odletěla k moři. Na celé dva měsíce! A představte si, ledničku nechala zapnutou a naplněnou doma.

„Ojoj, já jsem ale utrápená. Dva měsíce tu stojím, nikdo mě ani neotevře, chladím tu naprázdno ani nevím co, protože to tu děsně páchne. Asi se tu kazí potraviny. Jsem zvědavá na paní Cukřenku. Těším se, až mě vyklidí a vymydlí a budu zase ta krásná a voňavá růžová kytičkováná lednička,“ vypráví si lednička sama pro sebe v prázdném bytě.

„Doufám, že paní Cukřenka už brzy přijede,“ zoufala si lednička. Ale zoufá si správně. Protože co se nestalo po příjezdu fiflenky Cukřenky.

„Fůj, co to tady smrdí? To je od té ledničky? Co se stalo?“ hned ode dveří Cukřenka. Dojde k ledničce a otevře ji. „Ááá, fuj!“ Bum! Zabouchla smrdutou ledničku. Lednička se rozeštkala, vyděsila, rozkuckala a vypla se. Paní Cukřenka neuměla opravovat ledničky. A aby si neušpinila své dlouhé nalakované nehty, nechtěla ledničku ani omýt, ani uklidit. Lednička se polekala. „Co se mnou teď bude?“ Cukřenka v noci nemeškala, vzala ledničku do auta a vyjela s ní k hlubokému lesu. Šup a lednička byla najednou v příkopě u lesa.

Přes příkop vede zvířátková cesta k vodě. A tak si ledničky ihned všimla malá srnka. „Co to tu je? Co to tu překáží?“ Nad srnkou hopsá veverka. „Héj, veverka Hopsalko, co to tu je? Je to růžové, je to kytičkováné, ale asi to sem nepatří.“ Veverka přihopsala blíž, očmuchala tu věc a řekla: „Vůbec nevím, milá srnko Trnko, kdopak by nám mohl moudře poradit?“ Srnka Trnka odpověděla: „No přeci moudrá sova Houkalka! Pojďme za ní!“ A tak se srnka s veverkou vydaly hlouběji do lesa hledat sovu Houkalku.

Ta už o nich ale věděla, protože štěbetající ptáčkové ji už informovali. Čekala je i s odpovědí: „Vím, proč jste přišla, milá zvířátka. Ta věc, kterou zkoumáte, je lednička. Používají ji lidé jako elektrický spotřebič, chladí jim jídlo, které si uschovávají do dalších dní, aby se jim nezkažilo.“ „Ale sovičko, že to nepatří sem k nám na kraj lesa?“ „Ano, nepatří. V noci přijelo malé růžové auto, zastavilo, vyhodilo něco a zase rychle odjelo. Myslím si, že si musíme pomoci sami.“ Zatímco si zvířátka povídají, růžová lednička v příkopě leží a říká si sama pro sebe: „Ach jo, paní Cukřenka nebyla tak bájo paní, jak jsem si myslela, doufám, že mi tu zvířátka pomůžou, když lidé zklamali. Já si sama neporadím. Snad se brzy veverka Hopsalka a srnka Trnka vrátí.“

Jak si pomyslela lednička, tak i bylo. Za chvilinku se zvířátka vrátila i s plánem, který vymyslela moudrá sova. Ta jim řekla, že mají společnými silami ledničku přenést na nedaleké houbařské místo. Tam totiž chodí dobří lidé a skvělí houbaři. Dneska čekají houbařku Janičku s tatínkem. Protože tatínek

od Janičky bude vědět, co s ledničkou. Zvířátka totiž slyšela při jedné houbařské procházce, jak tatínek Janičce vypráví, že jednou v lese našel starou televizi. Věděl, co s ní. Staré spotřebiče se totiž do lesa nevyhazují. Existuje mnoho způsobů, jak je zrecyklovat. Tatínek vyprávěl, že je možnost rozebrání elektrospotřebiče a použití ještě funkčních součástí na jinou výrobu. To je to slovo recyklace. Nebo pokud spotřebič ještě slouží, může se dát dalším lidem. Zvířátka byla o mnoho chytřejší než paní Cukřenka, což je co říct, protože paní Cukřenka je člověk a zvířátka jsou přeci zvířátka. A plán jim vyšel!

Opravdu ten den dorazila Janička na houby, všimla si ledničky a říká: „Tatí, tatí, koukej, lednička! Ta je krásná. Vezmeme si ji domů? Tatí, prosím. Růžovou s kytičkami, to bude mít mamka radost.“ A tatínek řekl: „Ale Jani, co tady dělá lednička? Ta bude asi rozbitá a nemoudrý člověk ji sem hodil. Pojď, uděláme dobrý skutek pro zvířátka i pro nás.“ A tak ledničku společnými silami naložili a odvezli do nedalekého sběrného dvora.

Alfréd a Žofka / 2. místo

Eliška Matalová, 4.B

Milí přátelé, jmenuji se Alfréd a jsem dálkový televizní ovladač. Rád bych se Vám svěřil se vším, co se mi v životě přihodilo. Narodil jsem se daleko na východě, v Asii, v Číně. Mám tisíce sourozenců, ale žádného z nich jsem už nikdy neviděl. Z porodnice mě čekala velmi dlouhá cesta. Jel jsem nákladním autem, lodí, letadlem a pak zase autem, až jsem se ocitl v zemi, které se říká Česká republika. A tam jsem ji poznal. Moji celoživotní lásku. Jmenuje se Žofka a je nádherná. Černá, lesklá, nablýskaná, štíhlá a veliká. Žofka je totiž televize. Seznámili jsme se a já věděl, že přesně ona je ta pravá. Celé večery a noci jsme si povídali. Přes den do obchodu chodila spousta lidí, ale po zavírací době jsme měli čas jen sami pro sebe. Jednou v sobotu jsme se zalíbili mladým manželům. Chvíli si nás prohlíželi, něco si mezi sebou říkali a pak si nás odvezli ve vozíku k pokladně. Zaplatili nás, naložili do kufru auta a jeli jsme. Naším novým domovem se stal krásný a útulný obývací pokoj v malém domku na konci ulice. Vedli jsme se Žofkou šťastný život. Naši lidé nás pravidelně navštěvovali. Rádi se usazovali na gauč, stiskli mě a pak upřeně sledovali Žofku. Krásně svítila, blikala a vydávala různé zvuky. Občas i zpívala. Ano, byla opravdu krásná, bylo na co se dívat.

V noci, když jsme osaměli, jsme si často povídali. Lidé se pak divili, proč se mi tak rychle vybíjejí baterky.

Jednou se však stala nemilá věc. Pán domu si mě ráno ve spěchu strčil do kapsy. Asi si mě spletl s telefonem! Zoufale jsem volal o pomoc, křičel jsem, ale nikdo mě neslyšel.

Pán si mě nesl v kapse, vyšel z domu a zamířil ke svému autu, ale když si sedal, vyklouzl jsem mu na zem. Byla to hrozná rána. Dopadl jsem na tvrdý asfalt a zůstal ležet. Nevěděl jsem, co se mnou bude. Nikdo mě nehledal, nikdo se o mě nezajímal. Plakal jsem a volal o pomoc.

Asi po hodině si mě všimla straka. Takový ten velký krásný černobílý pták. Chytila mě do zobáku a vzlétla. Páni, to byl let! Vznosl jsem se nad město a zamířili jsme k lesu. Ale asi jsem byl příliš těžký a ze zobáku jsem jí vyklouzl. Dopadl jsem na měkký mech jako na polštářek.

Bylo to úžasné přistání. Chvíli jsem se rozkoukával, kde to vlastně jsem. Takovou nádheru jsem ještě nikdy neviděl. Kapky rosy se třpytily na kapradinách, ptáci zpívali a všude to nádherně vonělo.

Chvíli jsem jen tak ležel, ale po chvíli za mnou přiběhla malá myška. Pamatuji si, jak jsem kdysi sledoval Žofku a krásný pořad o lese, hodně v něm mluvili o myšičích lesních, díky tomu jsem poznal, že je to ona.

Očichávala mě a přemýšlela, kdo jsem. Po chvíli zavolala i své kamarády. Všichni hlodavci na mě jen koukali a netušili, co jsem zač.

Až v podvečer je napadlo zavolat zkušeného pana myšáka, který za svůj život poznal různá lidská obydlí. A tomu to hned bylo jasné. Správně usoudil, že jsem televizní ovladač a že patřím ke své televizi. Beze mě nebude fungovat.

Myšky domácí i myšice lesní mě společnými silami vlekly do města. Byla to neskutečná dřina a byl jsem jim za to nesmírně vděčný.

Pan myšák dokonce určil správný dům, do kterého patřím. Detailně jsem mu totiž popsal, jak náš obývací vypadá. V noci, když všichni spali, mě donesli k Žofce. To bylo shledání. Žofka plakala radostí a já jásal a výskal štěstím.

Poděkovali jsme kamarádům hlodavcům a poradili jim, kde ve spíži najdou ty nejlepší oříšky.

Druhý den, když naši lidé přišli do obýváku, byli překvapeni, že mě zase vidí. Mysleli si, že jsem nadobro ztracený. Přemýšleli nad tou záhadou, ale nemohli na nic přijít. Jen na skříňce vedle mě ležel malý myší chloupek.

Od té doby dává moje paní každý den na práh našeho domu pár oříšků a ty se do druhého dne vždy ztratí.

Já a Žofka jsme žili šťastný a spokojený život několik desetiletí. Když bylo potřeba nás opravit, lidé si vždy zavolali někoho chytrého, kdo to dokázal. Vážili si toho, že nás mají, a nepotřebovali si kupovat někoho nového.

A až jednou dosloužíme, přejeme si, aby naše „orgány“ byly použity k dobrým účelům. Stejně jako u lidí. U nich je také možná transplantace. Jen my máme tu výhodu, že tolik nestárneme.

S úctou Váš Alfréd

Trouba či psí bouda / 3. místo

Dorota Appelová, Tereza Zabadalová, 5. ročník

Byla jednou jedna trouba,
sloužila už léta dlouhá

A když jednou pekla kuře,
řekli, že už peče hůře

Nefungoval horkovzduch,
linul se z ní z kouře puch

Vyhodili ji na skládku,
neměla žádnou památku

Jediný co bylo v ní,
bylo kuře zkažený

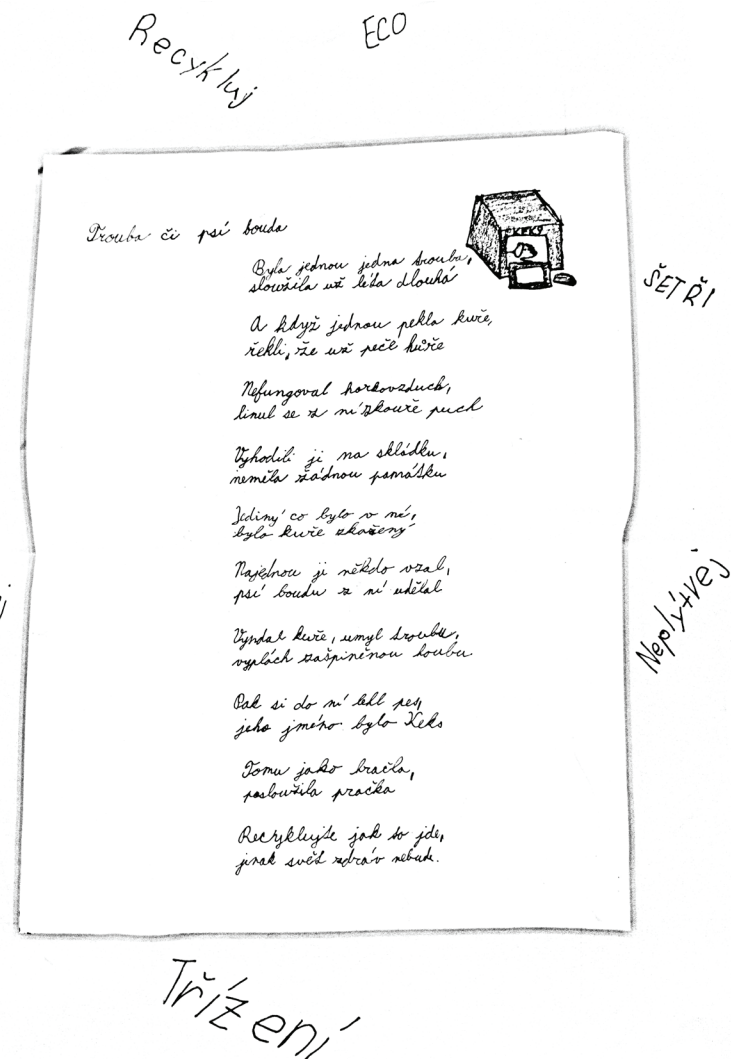
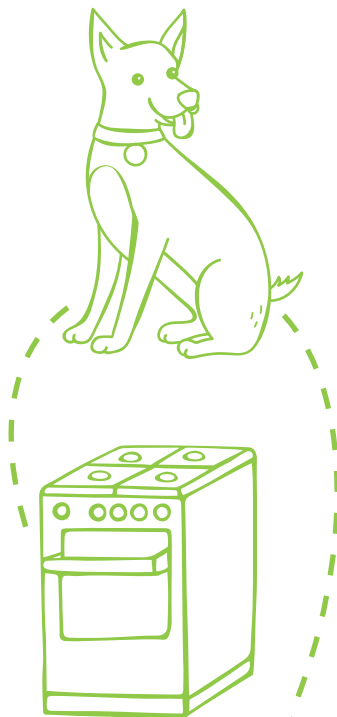
Najednou ji někdo vzal,
psí boudu z ní udělal

Vyndal kuře, umyl troubu,
vyplách zašpiněnou houbu

Pak si do ní lehl pes,
jeho jméno bylo Keks

Tomu jako hračka,
posloužila pračka

Recyklujte, jak to jde,
jinak svět zdrav' nebude.

VÍTĚZNÉ PRÁCE

Základní škola – 2. stupeň

1. místo

Viktorie Dúcká, Michaela Jirků a Nela Raušerová,
9. třída

Základní škola Šatov, okres Znojmo

2. místo

Jan Kozák, Valentýna Koudelková, Šárka Hlavínová,
Karolína Koutníková, Emma Fořtová, Natálie
Kovandová, třída 8. A

1. Základní škola T. G. Masaryka Milevsko

3. místo

Libor Janásek, 8. třída

Základní škola a Mateřská škola Město Libavá

Vysavač do bazénu / 1. místo

Viktorie Dúcká, Michaela Jirků a Nela Raušerová, 9. třída

Ahoj, říkají mi Ludvík, jsem pomocník pro úklid bazénu.

Moje rodina si pořídila nového člena. Nevadí mi, ale pořád do bazénu na nohách tahá písek a já to musím pořád uklízet. No a moje majitelka, když mě čistí, tak se taky netváří nadšeně. Co si budeme nalhávat, už taky nejsem nejmladší a to dítě na mně pořád jezdí! Nechápu, proč si ho pořizovali, když pořád dělá nepořádek a neplechu. Nejradši bych ho reklamoval, přijde mi rozbitý. A ještě horší je, že si pořídili tu malou chlupatou kouli! Která líná! Už párkrát jsem se zamotal do jeho chlupů. Pořád cestuji kvůli chlupáčovi a tomu miminu.

Zrovna teď jsem na cestě do opravny, protože to dítě mi do zásuvky vylilo džus. Nejlepší mi je, když jsem ve skříní, tam na mě nikdo nedosáhne. No co už, možná si v té opravně chvíli pobudu a odpočinu. Jen mi vadí ty telefony, co tam pořád zvoní. „Pst, pst, hej ty tam.“ Okamžitě jsem se otočil a viděl jsem elektrické rozbité autíčko. „Můžu ti nějak pomoci?“ zeptal jsem se. „Co se ti stalo?“ Autíčko si jen povzdechlo. „Párkrát mě hodí ze schodů, občas na mě šlápne, ale dnes mě hodil do záchodu.“ „Oh, aha, tak to je mi líto.“ Uvědomil jsem si, že moje rodina není tak špatná.

Pár dní uplynulo a jedu s rodinou domů.

No a jsem zpátky u bazénu. Je krásný slunečný den a rodinka tráví čas u bazénu. Já vykonávám svoji práci. Sice mám nějakých pár šrámů, ale pořád jsem jeden z nejlepších vysavačů. Na chvíli se zastavím a koukám se, jak si maličký hraje s tou koulí plnou chlupů. Jsou docela blízko u kraje a začínám se obávat, co se stane. Chvilí to vypadá, že malý spadne, ale udržel se na nohách. Jak jsem to viděl, zamířil jsem ke kraji. Chvilí jsem pozoroval, co se děje. Ta chlupatá koule plná chlupů vyskočí na malého a strčí ho do bazénu. Vidím, jak padá, mých 10 cm výšky stačí na to, aby udržel hlavu nad hladinou. Ucítil jsem hbitý pohyb na zádech, byla to moje majitelka, úplně vyděšená, strachy bez sebe a se slzami v očích objímala své dítě.

Pár let uplynulo a pořád na to vzpomínám v dobrém. Víím, že v tu chvíli jsem zachránil život nejen jemu, ale i sobě. Byl jsem u nich víc než 10 let, i když mě mohli vyměnit za nový model, nikdy to neudělali.

Byla to ta nejlepší rodina, kterou jsem mohl mít. Teď sedím na hromadě rozbitých věcí, protože na mě přestali vyrábět součástky a už jsem vážně nešel opravit. Při rozebírání si budu říkat: „Jsem rád, že moje součástky můžou pomoci i ostatním spotřebičům. Třeba se se svou rodinou znovu potkám.“

Když jsem já sloužil... / 2. místo

Jan Kozák, Valentýna Koudelková, Šárka Hlavínová,
Karolína Koutníková, Emma Fořtová, Natálie Kovandová, třída 8.A

Bylo, nebylo? Už ani nevím, paměť mi selhává, ale když mám dobrou den, vybavují se mi krásné vzpomínky na časy, kdy život byl jedna velká párty a nejlepší holky mě oslovovaly Ele!

Kdysi jsem totiž byl překrásnej přenosnej reproduktor Element Viento síly 40 W. Svět mi tenkrát ležel u nohou. Krásná hlasitá hudba, veselí lidí, vtipný i romantický řeči na narozeninových oslavách a večírcích. A pak se to stalo. Bylo to zase na jedny vydařené letní akci. Pořádně jsme to tam všichni rozjeli a řvali na celý kolo. Z mých útroh vycházely hlasité tóny. Rozpustily holky asi neměly dost tanečniců, tak nepohrdly ani mnou. Šel jsem z náruče do náruče, nejdřív mě objímaly a pak se o mě začaly rvát. Vyběhly do krásný vlahý noci, chtěl jsem se vymanit z jejich sevření, pak si se mnou dokonce začaly házet a já spadl rovnou do vteřinového bazénu. Glo, glo, glo bylo to poslední, na co jsem se zmožil.

Když jsem se probral z hlubokýho bezvědomí, zhrozil jsem se! Nebyl jsem doma na svém místě, ale neznámo kde, kolem mě jen samý rozbitý a rezavější krámy – pračky, ledničky, vysavače, fény, žehličky, rádia a televize. Chtěl jsem zařvat, ale

nevydal jsem ani hlásku, v hlavě mi ze všeho šploučalo a tělo poskočilo v křeči.

„Klíííídek, mladej,“ ozvalo se pod mnou. Trouba, pomyslel jsem si, to mi ještě scházelo!

Nebyla to ta trouba, co votvírá svou hranatou hubu naprázdno, řekla mi, že mám velký štěstí, že mě nehodili rovnou do popelnice, ale dali mi šanci: „Ty hlupáčku, co by za to lidi dali, kdyby mohli tak jako my prožít víc životů. Tady tě rozeberou a přetvoří v něco jinýho, prostě recyklace, víš? Tohle je novej začátek, už chápeš?“

A já pochopil! Nemohl jsem sice už zpívat, přesto mi najednou do zpěvu bylo. A na mysl mi přišla dětská písnička Když jsem já sloužil to první léto... Bože, jak to bylo dál? No, to je vlastně jedno. V duchu jsem se zasmál, třeba budu nesmrtelný, třeba budu sloužit ještě dvacátý, možná třicátý léto, kdo ví...

Bylo nebylo? Na písničky už vopravdu paměť nemám, ale protože jsem materiál a fakt dobrou týpek, El žije dál!

Příběh starého mobilu / 3. místo

Libor Janásek, 8. ročník

Ptáte se mě na můj příběh, nu dobrá, vrhněme se na to.

Začalo to vlastně v obchodě, taky kde jinde. Hned jak jsem se zde rozhlédl, přepadl mě strach, protože jsem nevěděl, jaký typ člověka si mě koupí. Nejdříve jsem totiž zamířil kamerou do rohu, kde probíhala reklamace, a to byla velká chyba. Jakýsi mladík tam křičel na prodáváče, že ten jeho krám nefunguje a že jestli mu ho nevymění minimálně za ten nejnovější iPhone, tak tento Datart mediálně zničí. To jsem byl ještě ve stavu pochopit jeho reakci, ale když potom prodáváč požádal o to, aby mu mladík podal telefon, že zjistí, jestli se třeba nezmyšlil, mladík se začal vzpouzet. Když prodáváč asi po deseti minutách namáhavého přesvědčování získal předmět dohadů, mladík už byl bílý jako pračka ve výloze. Proáváč zmáčkl tlačítko, kterým se my, mobily a tablety, probouzíme k životu, náhle se projasnil displej a objevila se tapeta. Takže to byla lež, kluk prostě uviděl nový mobil a zapomněl na veškeré zážitky s tím starým, který mu oddaně sloužil a slouží dál. Bylo mi toho mobilu tak líto, že jsem měl chuť, aby si mě ten zlosyn koupil a já mu mohl denně hrát ten nejhlasitější budík, který najdu. Ale vzápětí mi došlo, že kdyby si

mne vybral, tak by ten jeho původní pomocník skončil někde ve šrotárně. Takže jsem ztlumil jas na znamení smutku.

A pak mi došlo, že se to stejně může snadno přihodit i mně. Anebo co kdyby mě dostal do rukou někdo, kdo smrdí, má černé všechny zuby, je tlustý a přitom se tváří jako pán všeho tvorstva, a já bych mu musel dělat selfička. Měl jsem chuť sbalit si svou nabíječku a najít toho člověka, kterému není laskavost a šetrnost u přístrojů cizí.

A tehdy jsem tu osobu uviděl, nebo spíše tu osobu a dítě. Matka se zrovna bavila s prodáváčkou o tom, že mobil jí vydržel sedm let. Nedávno ale zjistila, že její chytrá krabička nemá aktuální software a že aplikaci, kterou si chtěla stáhnout kvůli koupi levného oblečení, na toto zařízení nenainstaluje. Takže rozhodla takhle: starý mobil poputuje do šuplíku, počká tam na dobu osmých narozenin jejího syna, a ona si koupí nový. Klučina se mezitím nenuceně procházel v oddělení elektrických hraček. Tehdy jsem ucítil šanci, zapnul jsem jas na maximum a rozzářil jsem se tak, že v tu chvíli nemohl být v obchodě nikdo, kdo by si mě nevšiml. Žena se v tu chvíli otočila svým směrem a přišla

ke mně. Poté, co mě vzala do ruky, jsem štěstím zavibroval. Chvíli si mě prohlížela, pak pohlédla na cenu a zarazila se. Už jsem si představoval, jak asi vypadá její byt, popřípadě dům. Proto jsem málem vyskočil z krytu, když oznámila: „Nemáte něco levnějšího?“ Když se dozvěděla, kde hledat levnější zboží, vrátila mě na místo, vzala chlapce za ruku a začala se prodírat k vytouženému cíli. Ze začátku jsem měl hrozný vztek, ale teď tomu rozumím. Paní se nejspíš starala o dítě sama a já byl tehdy nejnovější kus.

Ale zpátky do příběhu. Zůstal jsem tam na té podložce ležet a čekal jsem a čekal a čekal. Jenomže nikdo nešel a takhle utekl týden. Když už jsem myslel, že nepřijde nikdo, objevil se on. Jestli jsem si někdy myslel, že lidé, kteří vypadají přinejlepším jako bezdomovci, kteří sice mají dům, ale určitě ne sprchu či vanu, že to je pouze banda hlupáků a hrubiánů, tak mě Ondřej vyvedl z omylu. Seznamte se prosím, Ondřej, pětadvacet let, průměrná výška, dlouhé mastné vlasy, brýle s oprýskanými obroučkami, oblečení stylové tak v osmdesátkách, snaží se vonět (ne že by se mu to dařilo), po svalech ani památka, pokud nemyslíte jeho břicho, a jeho opravdové kamarády bych spočítal na prstech jedné ruky (kdybych nějakou měl). Ale na druhou stranu:

mluví plynule třemi jazyky, má skvělé rodiče, je laskavý a schopný, hraje na dva hudební nástroje, učí se víc než dobře a má hezký vztah se svou „pouze kamarádkou“. Úplně si vybavuju svoje znechucení, když jsem ho viděl poprvé. Hrklo ve mně, že jestli si mě vezme on, tak internetový Bůh neexistuje, zato jsem si byl tehdy naprosto jistý, že tu s námi pobývá mobilní zákon schválnosti, před kterým mě varovali kamarádi ve výloze. Když na mě vztahoval ruce, klepal jsem se, jako kdyby nade mnou řezal motorovou pilou. Ale ani ne po minutě ty pocity strachu vyprchaly, nejspíš proto, že kromě poděkování paní prodavačce Suchánkové začal vychvalovat milou obsluhu. Neboť zbývalo posledních deset minut a pobočka by se uzavřela. Paní Suchánková mu úsměv oplatila a byla velmi mile překvapena jeho chováním.

S Ondřejem jsme se hned spřátelili. Já byl šťastný, že jsem opravdu našel člověka, který je laskavý a šetrný nejen k lidem a zvířatům, ale též k věcem všemožného složení, a on byl radostí bez sebe, když jsem ho zvukem upozornil, že mu píše Viki (ta kamarádka). Díky němu jsem mohl vidět spoustu zajímavých míst – hory, hrady, zámky, chalupu, lesy a kopce, a ani ten útulek nebyl tak strašný, ale Drobečkovi to olízání neod-

pustím nikdy. Vždyť to mohla být moje smrt (jeho asi koneckonců taky), ještě že si toho Ondřej všiml dřív, než si mě to psí tele dalo ke svačině. Občas jsem si připadal jako jeho dítě. Vždycky mě před spánkovým režimem pěkně uložil do krabičky. Kromě toho, že mě zachránil od psího sežrání, tak se mu minimálně stokrát podařilo uchránit můj displej před demolicí.

No a teď, když už jsem tady na tom světě pátým rokem, sepisuju svoje paměti, protože mobil nikdy neví, kdy ho baterka naposledy uvede do chodu. Ondřej mě poslal na opravu už několikrát a někdy to bylo docela nákladné. A i když už patřím k mobilům „pamětníkům“, kteří už, dá se říct, mají vše za sebou, chtěl bych ještě zvěčnit jednu či spíše dvě události, a to okamžik, kdy Ondřej požádá o ruku Viky, a následnou svatbu. Pak ať mě klidně jako ta paní tehdy v Datartu zavřou do šuplete a dají mě jejich budoucímu potomkovi.

Tak tohle byl můj příběh a já se z něho naučil jednu věc, nesoudit mobil podle krytu a člověka podle životního stylu.

Tímto se s vámi loučí Mobil Ondřeje Konečného, bytem v Kocourkově, ulice Na Žebrácké stezce.

VÍTĚZNÉ PRÁCE

Střední škola

1. místo

Anna Doležalová, oktáva

Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů
ve Skutči

2. místo

Markéta Potřebová, třída G3

Střední škola a Vyšší odborná škola cestovního
ruchu, České Budějovice

3. místo

Hana Kuželová, 6. A

Gymnázium Vincence Makovského, Nové Město
na Moravě

Interview s CD přehrávačem / 1. místo

Anna Doležalová, oktáva

V rámci Mezinárodního dne elektroodpadu jsem si pro vás dnes připravila rozhovor se speciálním hostem – CD přehrávačem. Jeho život vás jistě zaujme, neboť nejen že je velmi inspirativní, ale hlavně se týká a dotýká nás všech. Zároveň také otevírá důležité téma, které rozhodně stojí za zamyšlení.

Začneme na počátku Vašeho příběhu. Pamatujete si na Vaše první okamžiky? Například jak jste byl vyroben? Nebo na jakém místě?

Bohužel si nepamatuji příliš. Matně si jen vzpomínám, že nás na daném místě byla spousta. Nebylo to stejné místo, kde jsem vykonával své poslání a žil se svou „rodinou“. Lidé tam nemluvili ani stejnou řečí a všichni ti, co se starali o náš zrod, vypadali hrozně mladě.

Zmínil jste „své poslání“. Co jste tím měl na mysli?

Myslel jsem tím poslání, jež každý spotřebič má. Je to jednoduché. Prostě chceme dělat to, pro co jsme byli stvořeni. Mít smysl, naplňující život. Pro mě to třeba bylo přehrávání záznamů z disků. Bylo mi jedno, jestli na nich byly písně pro dlouhé chvíle, či nějaké formálnější věci. Stačil mi jen pocit užitečnosti a potřeby, který z toho pro mě pramenil.

Bydlel jste tedy na jiném místě, než Vás vyrobili. Jaký byl prvotní pocit ze změny prostředí a nové „rodiny“?

Byl jsem nadšený. Konečně to bylo tady. Naplním svůj smysl. Budu potřebný. A zpočátku to opravdu úžasné bylo. Moje rodina měla dvě menší děti, které si neustále pouštěly všelijaké písničky – a to jen díky mé pomoci! Navíc nejen děti, ale i dospělí ze mě měli radost. Ze začátku kdykoliv přišla nějaká návštěva, tak mě s hrdostí ukazovali a všichni mě zahrnovali obdivem. Byl jsem na vrcholu blaha. Pravidelně se o mě starali. Používali mě. Lepší už to být nemohlo. A taky už nebylo.

Jak dlouho to takto zůstalo?

Docela dlouho. A tak jsem si začal myslet, že to tak bude napořád.

Ale nebylo?

Ne, ovšemže ne. Já jsem sice zůstal na jednom místě, ale pokrok ne. Věděla jste, že slovo „CD přehrávač“ se dnes již řadí mezi archaismy? Dopadl jsem stejně jako mé jméno. Stále méně a méně používán. Až nakonec vůbec. Lidé na mě zapomněli. A co hůř, moje rodina také. Za celou dobu svého pobytu jsem nezměnil své místo. Pořád jsem tam byl,

pořád na stejném místě. Ale už mě neobdivovali, nepoužívali, neopravovali. Stal jsem se pouhou poličkou, pouhou odkládací plochou. Bez poslání, bez užitku. Éra přehrávačů prostě skončila. Nastala éra mobilů.

Co se stalo poté?

Byl jsem neužitečný, tudíž nepotřebný. Bylo jasné, že se mě dřív nebo později musí zbavit. To mi ale nevadilo. Těšil jsem se. Víte, měl jsem ještě naději. Doufal jsem, že mě zrecyklují, že dostanu nový smysl, nové poslání. Stanu se

znovu něčím užitečným a potřebným.

Takže jste nakonec došel k šťastnému cíli?

Ne. Naděje v záchranu, v nový začátek, se v realitu tak lehce nemění. Nechali mě u popelnic. Vedle zvířecích exkrementů a použitých plín. Bez budoucnosti. Beze smyslu. Teď jen můžu svým pomalým rozkladem škodit planetě, na které mí stvořitelé žijí. Pomáhat jim řezat si pod sebou větve. Nezdá se vám to ironické? Vyroben pro jejich pohodlí a nakonec jim pomoci k zániku.

Hrdina mezi odpadky / 2. místo

Markéta Potřebová, třída G3

Ve městě plném betonových bloků a kovových sloupů se nacházel starý spotřebič. Byla to lednice, jejíž povrch už dávno ztratil lesk a barva se odřela do matného šedého odstínu. Přesto v sobě měla něco zvláštního – byla totiž jednou z prvních lednic, která uměla třídit odpad. Bylo to v době, kdy myšlenka třídění odpadu nebyla ještě tak rozšířená a považovalo se to spíše za zvláštnost než nutnost.

Lednice se jmenovala Frigo a bývala chloubou své doby. Uměla sama rozpoznat, zda je obal papírový, plastový nebo skleněný, a podle toho ho automaticky ukládala do správné nádoby uvnitř svého objemného těla. Její senzory, které měly odhalit typ materiálu, fungovaly výborně. Každý den byla nabitá chutí pracovat a dokázala třídit i několik kilogramů odpadků týdně. Jenže časy se změnily.

Postupem let přišly nové technologie a modernější spotřebiče. Frigo byla nahrazena něčím elegantnějším a sofistikovanějším – lednicí s umělou inteligencí, která nejen že třídila odpadky, ale také uměla doporučit recepty podle obsahu lednice, objednávat potraviny online a hlásit, kdy se něco kazí. Frigo byla odsouzena k tomu, aby skončila na skládce společně s hromadou jiných vysloužilých elektrospotřebičů.

Byla to skládka plná zvuků praskání plastů a kovového skřípění. Rozhodně to nebylo místo, kde by si Frigo představovala svůj konec. Ležela tam mezi hromadou starých mikrovlnných trub, prasklých televizorů a nefunkčních praček. Přestože byla jenom spotřebičem, cítila jakési zklamání. Sloužila lidem dobře a poctivě, ale nakonec se jí odměnili jen tím, že ji odložili jako bezcenný kus odpadu.

Jednoho dne však nastal zlom. Skládka ožila pohybem – přijela skupina nadšenců, která se rozhodla část skládky proměnit v komunitní recyklační centrum. Chtěli staré spotřebiče opravovat a využívat znovu nebo alespoň jejich součástky recyklovat. Frigo byla zaujata jejich nadšením. Nikdy si nedokázala představit, že by její život mohl mít ještě nějaký další smysl.

Tu skupinu vedl muž jménem Pavel, který byl nejen inženýrem, ale také vášnivým ekologem. Když objevil Frigo mezi hromadou odpadu, okamžitě ho zaujala její starší technologie. „Podívejte se na tohle,“ řekl svým kolegům. „Tohle je stará třídící lednice. Pokud ji opravíme, můžeme ji použít jako součást našeho recyklačního systému. Může to být první krok k vytvoření inteligentního třídícího centra.“

Pavel se pustil do práce. Byl nadšený z toho, že by mohl vdechnout nový život něčemu, co bylo dávno odepsané. Frigo to cítila. Poprvé po dlouhé době se znovu rozsvítila její kontrolka a její motory tiše zabzučely. Jakmile Pavel opravil její hlavní systém, obnovil funkci třídění odpadu a upravil program tak, aby lednice mohla třídit nejen papír, plast a sklo, ale i kovy a organický odpad.

Frigo byla opět funkční. Cítila hrdost a novou energii. Byla umístěna do prostředí nového recyklačního centra, které se rychle rozrůstalo a přitahovalo čím dál více návštěvníků. Lidé tam nosili různé staré spotřebiče a další nepotřebné věci, které by jinak skončily na skládce, ale teď měly šanci na nový život. Frigo měla svou roli – pomáhala lidem třídit jejich odpad a učila je, jak se k němu správně chovat. Její senzory byly zmodernizovány, aby dokázaly rozpoznat i nové druhy materiálů, které se začaly objevovat v průběhu let.

Jednoho dne se však objevil problém. Do recyklačního centra přivezli starý chemický sud, který byl nebezpečný a nepatřil do běžného odpadu. Nikdo si toho nevšiml, ale Frigo okamžitě rozpo-

znala, že něco není v pořádku. Její senzory detekovaly neobvyklé chemikálie a spustily alarm. Pavel přiběhl a zjistil, že jde o toxický odpad, který by mohl způsobit vážné škody na životním prostředí. Díky Frigo byl nebezpečný materiál včas odstraněn a správně zlikvidován.

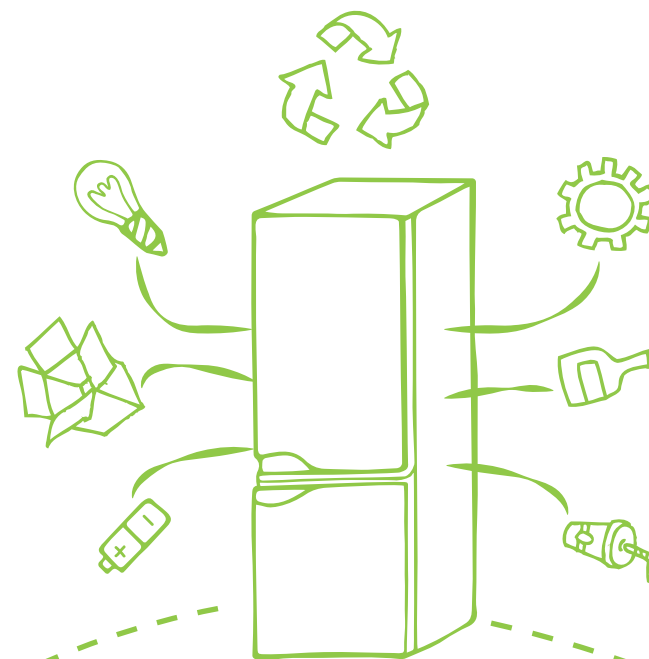
Frigo si tímto činem vysloužila velký obdiv. Už nebyla jen starou lednicí na skládce, ale stala se hrdinou recyklačního centra. Obyvatelé města si začali uvědomovat, jak důležité je správně třídit odpad, a dokonce začali organizovat školení a osvětu o recyklaci. Frigo byla často ukazována jako příklad toho, jak lze něco starého a zdánlivě nepoužitelného znovu oživit a využít.

Když se recyklační centrum rozrostlo do větších rozměrů a stalo se jedním z nejmodernějších v kraji, Pavel přemýšlel, co udělat s Frigo dál. Mohl ji opět odstavit a nahradit něčím novějším, ale cítil, že by to nebylo správné. Nakonec se rozhodl. Namísto toho, aby Frigo znovu odložil, nechal ji jako symbol recyklačního centra. Přesunul ji ke vstupu, kde vítala každého, kdo přišel, a připomínala lidem, že i staré věci mohou mít nový smysl, pokud se s nimi zachází správně.

Frigo tak zůstala nejen jako památka na dobu, kdy třídit odpad bylo něco nového, ale také jako důkaz, že spotřebiče, které nám slouží, si zaslouží druhou šanci. Když kolem ní procházely děti a dotýkaly se jejího chladného povrchu, vypadalo to, jako by si uvědomovaly, že i ony jednou budou muset rozhodovat o tom, jakým způsobem budou přistupovat ke světu kolem sebe. Frigo byla symbolem změny, symbolem naděje, že

i když se něco zdá být bezcenné, může se to stát opět užitečným.

A tak Frigo, stará lednice, která kdysi třídila odpadky v jedné domácnosti, nakonec zachránila celé město před chemickou katastrofou. Našla nový účel a inspirovala ostatní, aby změnili své myšlení o tom, co je opravdu odpad, a co může být ještě užitečné.

Starý přítel / 3. místo

Hana Kuželová, 6. A

V malinkaté kuchyni
starý mixér stál,
každického pomocníčka
v domácnosti znal.

Byl letitý a moudrý,
zkušeností pár,
s radostí a láskou
předával je dál.

Každý ho tu poslouchal,
příběhy měl rád,
tak staříček mixér
začal vypravovat.

Jednou o varné konvici
co zapálila dům,
že kouř z místního požáru
šel až k sousedům.

Podruhé o žehliče,
co hodně páry měla,
že žádná pánská košile
ten žár nevydržela.

O výbušné mikrovlnce,
co každý měl až nad hlavu,
o bílém šicím stroji,
co pichlavou měl povahu.

„Měl jsem dobrého přítele,
byl tu dřív než já.
Bůh ví, kde je mu konec,“
mixér vzpomíná.

Byl to přenosný počítač
věrný svému pánu.
Však jednou přišla chvíle,
co neměl laptop v plánu.

Starý přístroj vyměnili
za novější model
a zanedlouho pán na mého
přítele zapomněl.

„Co dál se stalo?“
ptá se nůž.
Na to mixér:
„Dosloužil už.“

Dlouho a netknutý,
ležel tu sám,
na smetišti myslel,
to byl velký klam.

Zanedlouho poté
přišel cizí pán,
majiteli zaplatil
a náš notebook si vzal.

Přesně si to pamatuji,
jak se usmíval,
když zjistil, že může
pořád sloužit dál.

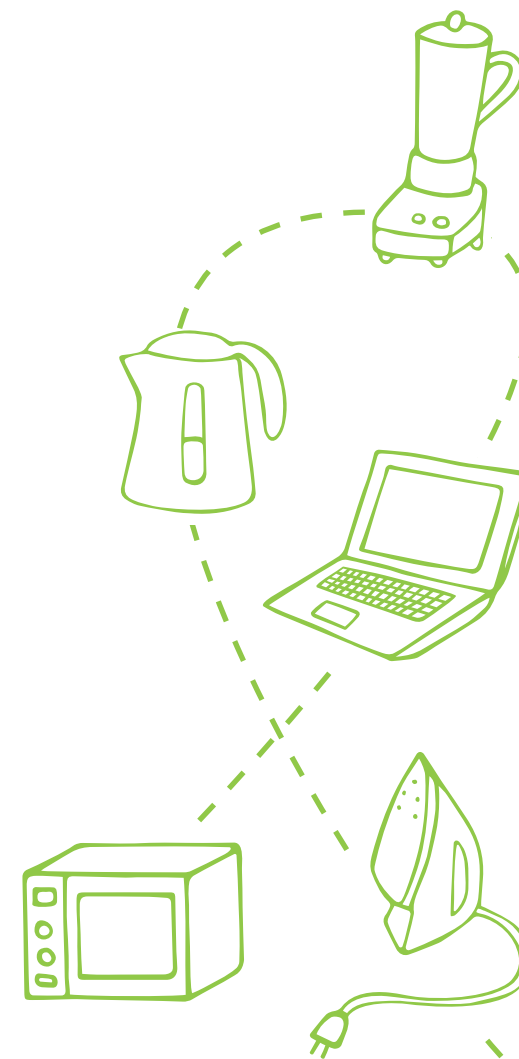
„Do šrotu nepůjdu
i ve svém věku!“
zvolal a zmizel,
víc ani slechu.

Snad je dál k užítku,
snad dobře se má.
Kéž takový konec
nás také čeká.

Nastalo ticho.
Starý mixér skončil,
posunkem ještě
dobrou noc naznačil.

Každický spotřebič
unaven dnem,
nechal se unášet
překrásným snem.

Jak zní to poslání,
co každý chce nést?
Užitečný a dobrý
život svůj vést.

Bonusový příběh

PŘÍBĚH RÁDIA

Autor: Jitka Baránková, učitelka ZŠ a MŠ Rakvice

Začátkem sedmdesátých let minulého století se poznali děda a babička...

Tedy, pardon, co to říkám? Vždyť to tehdy byli dva mladí lidé! A brzy se z nich měli stát tatínek a maminka. Zařizovali si společnou domácnost a mě dostali jako svatební dar.

Bylo jsem velké asi jako cihla, ale černá, s béžovými vodorovnými pruhy vepředu. Nahoře jsem mělo spoustu stříbrných knoflíků, stříbrnou vysunovací anténu a sklápěcí rukojeť, aby mě mohli přenášet.

Ale nepřenášeli mě. Umístili si mě na kuchyňskou linku. Mělo jsem pocit, že jsem středobodem jejich vesmíru. Vždyť beze mě by se u nich doma snad nic neobešlo!

Večer jsem jim hlásilo zprávy o Gustávu Husákovi a Milouši Jakešovi. Ráno jsem jim oznamovalo, kolik je hodin, zpívalo jim moderní písničky, třeba Horolezce od Ivana Mládka, aby se jim šlo ve selejdi do práce, a v sobotu odpoledne, když vedle mě myli nádobí, všelijaké romantické, třeba Pojď se mnou, láska má od Waldy Matušky, aby měli dobrou

náladu, nebo Když jsem byla u maměnký v domě od Jarmily Šulákové. To byla moje oblíbená. Jsem totiž taky z Valašska, z Tesly Rožnov.

Myčku neměli, to tehdy nebývalo, a tak kolem mě věčně cákala voda, které jsem se bálo. Neumím totiž plavat. A těch drobků, když vedle mě krájeli rohlíky a chleba! Děsilo jsem se, že se zadusím.

A roky plynuly. Až jednou, když jsem si tak bezstarostně hrálo, babička pronesla osudnou větu: „To rádio už je na nic, hodíme ho do popelnice!“

Babička šla totiž s dobou, měla ráda všechno šik a byla to žena činu... Úplně jsem oněmělo. Jenže děda odpověděl: „Co? To rádio chceš házat do popelnice? Tebja hodím do popelnice!“

„Cože?! Mě chceš házat do popelnice? Tam patříš ty aj s tym tvojim rádiem!!!“

Bylo to zvláštní. Babička s dědou se skoro nikdy nehádali! A najednou tak ošklivá hádka a zrovna kvůli mně, které jsem jim vlastně celou tu dobu vnášelo do života klid a mír...

No a jak to dopadlo? Děda, který vždy lpěl na starých věcech a málokdy nějakou vyhodil, mě popadl za mou sklápěcí rukojeť a odnesl do sklepa do své dílny a položil mě na stůl mezi všelijaké svěráky, vrtáky, šroubováky, kladiva a hřebíky. Dvakrát dobře jsem se tu tedy necítilo. Bylo tu smutno. Chladno a tma!

Plynuly roky, ale už jsem nikomu nehrálo. Občas se ozvalo za oknem: „Vykupujeme staré kroje, staré obrazy, autobaterie a stará rrrádia, vážení občané!!!“

Tohle mě úplně děsilo! Tisklo jsem se v koutku, nechtělo se mi pryč z našeho domu. Ale nikdo si na mě nevzpomněl. Naštěstí! Protože...

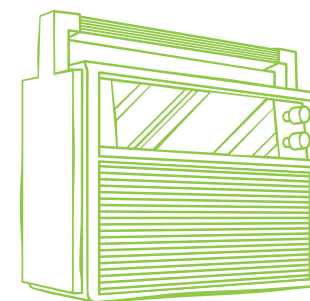
Najednou se rázně otevřely dveře dílny

a v nich stál nový pán domu. Rozsvítil, přelétl stůl pohledem a usmál se: „Ale, copak to tu máme? Ty jsi ale parádní retrokousek...“ natáhl ke mně ruce. „Jestlipak ještě hraješ?“

Hrálo jsem. Ale ne moc dobře. Pán se však ukázal jako odborník a neváhal se pustit do náročné operace. Otevřel mě. Nějakou tu součástku mi transplantoval, něco utáhl, něco vyčistil a...

Hrálo jsem! Hrálo jsem úplně jako nové! Hrálo jsem Adele, No Name a hlásilo zprávy o Babišovi, Prymulovi a covidu. A jednou taky Horolezce od Ivana Mládka. A tehdy jsem si vzpomnělo na dědu a babičku...

Ach, kde jim je asi konec?

Poděkování

Dovolte nám na tomto místě poděkovat všem spolupracujícím učitelům, kteří s nadšením a velkým nasazením vedou své žáky a studenty k přemýšlení o udržitelnosti našeho chování, k zodpovědnosti za sebe sama a k pozornosti, citlivosti a aktivitě v ochraně životního prostředí. Jsou to učitelé, kteří uvádějí náměty Recyklohraní do života, rozšiřují je a doplňují a za to jim patří velký dík.

Děkujeme také za podporu společnosti ELEKTROWIN a. s., která byla partnerem literárního úkolu Příběh spokojeného elektrospotřebiče.

